

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej

z udziałem zainteresowanej E. Spółki Akcyjnej w W.

o zmianę umowy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 27 stycznia 2014 r.,

na skutek skarg kasacyjnych strony pozwanej i strony zainteresowanej od wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 22 października 2012 r.,

- 1. odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2. oddala wnioski powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 22 października 2012 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie z powództwa P. Sp. z o.o. (powód) przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Prezes Urzędu) z udziałem E. S.A. z/s w W. (zainteresowany) w całości w ten sposób, że uchylił decyzję Prezesa Urzędu z dnia 23 lutego 2009 r. i zasądził na rzecz powoda koszty postępowania.

Decyzją z dnia 23 lutego 2009 r. Prezes Urzędu zmienił postanowienia umowy zawartej między powodem a zainteresowanym, nadając odpowiednie brzmienie postanowieniom dotyczącym opłat wnoszonych przez zainteresowanego na rzecz powoda za minutę połączenia przychodzącego z sieci powoda i zakańczanego w sieci ruchomej powoda. W decyzji tej Prezes Urzędu określił stawki opłat za zakańczanie połączeń do dnia 30 czerwca 2009 r. oraz od dnia 1 lipca 2009 r. W uzasadnieniu decyzji Prezes Urzędu wskazał, że została ona wydana ponieważ strony umowy nie zawarły umowy zmieniającej jej treść w terminie wyznaczonym przez Prezesa Urzędu postanowieniem z dnia 13 stycznia 2009 r. Prezes Urzędu miał na uwadze, że decyzją z dnia 19 lipca 2006 r. powód został uznany za przedsiębiorcę posiadającego znaczącą pozycję rynkową oraz nałożono na niego obowiązek ustalania opłat z tytułu dostępu telekomunikacyjnego w oparciu o ponoszone koszty jej świadczenia. Decyzją z dnia 30 września 2008 r. (decyzja MTR 2008) Prezes Urzędu nałożył na powoda obowiązek dostosowania stawki z tytułu zakańczania połączeń do poziomu 0,1677 zł/min zgodnie z harmonogramem. Stosownie do treści tego harmonogramu w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. opłata winna wynosić 0,2162 zł/min, a w okresie od 1 lipca 2009 r. 0,1677 zł/min. Decyzji tej został nadany rygor natychmiastowej wykonalności. Ponieważ powód i zainteresowany nie doszli do porozumienia co do wprowadzenia stawek określonych w decyzji MTR 2008, Prezes Urzędu uznał za uzasadnioną zmianę umowy stron w zakresie stawek MTR stosownie do postanowień decyzji MTR 2008. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzji zapewnia zatem realizację obowiązków ciążących na powodzie na podstawie decyzji MTR 2008.

Uzasadniając podjęte rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o ustalenie, że powód nie wykonuje obowiązku nałożonego decyzją MTR 2008. Zaskarżona decyzja wymuszała na powodzie wykonanie tego obowiązku poprzez zmianę umowy w sposób z niej wynikający. Zaskarżona decyzja została więc wydana na podstawie decyzji MTR 2008 i wprowadzała stawki w niej określone do stosunku umownego łączącego powoda z zainteresowanym. Decyzja MTR 2008 miała charakter generalny. Sąd drugiej instancji wskazał także, że wyrokiem z dnia 23 marca 2011 r., ... 119/08

Sąd Okręgowy w W. uchylił decyzję MTR 2008, a apelacja od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 30 stycznia 2012 r., ... 1004/11. Wyrok eliminujący z obrotu decyzję MTR 2008 jest zatem prawomocny. W konsekwencji należało przyjąć, że skoro zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja została oparta na decyzji MTR 2008, która następnie została uchylona przez sąd powszechny w postępowaniu odwoławczym, to zaskarżona decyzja jako oparta na decyzji uchylonej również podlega uchyleniu. Nie ma znaczenia, że w dacie wydania decyzji zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzja MTR 2008 była wykonalna i nie została jeszcze uchylona, ponieważ zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Chybione jest także stanowisko, zgodnie z którym prawomocne uchylene decyzji MTR 2008 ma tylko ten skutek, że Prezes Urzędu nie może uwzględniać decyzji MTR 2008 po jej uchyleniu.

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 16 k.p.a., art. 110 k.p.a. oraz art. 145 § 1 pkt 8 k.p.a., art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 479⁶⁴ § 1 i 2 k.p.c. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania Prezes Urzędu podnosi, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wyjaśnienia, czy wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji administracyjnej wydanej przez Prezesa UKE na skutek prawomocnego wyroku sądu następuje ze skutkiem *ex tunc*, czy też ze skutkiem *ex nunc* oraz istotne zagadnienie prawne polegające na potrzebie wyjaśnienia, czy wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji administracyjnej (decyzja I) skutkuje równocześnie koniecznością uchylecia przez Sąd decyzji (decyzja II) wydanej w oparciu o decyzję I, która w momencie wydawania decyzji II pozostała w obrocie prawnym i była wykonalna. Ponadto Prezes Urzędu podnosi, że zachodzi potrzeba wykładni art. 316 § 1 k.p.c. jako przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów polegające na potrzebie wyjaśnienia, czy w sprawach z odwołań od decyzji Prezesa Urzędu sąd za podstawę orzekania powinien uznać stan faktyczny i prawny z chwili orzekania, czy też z chwili wydania skarżonej decyzji.

Zainteresowany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 28 ust. 1 pkt 2 Prawa telekomunikacyjnego oraz art. 17 Prawa telekomunikacyjnego. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zainteresowany wskazał na potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego: czy uchylenie przez sąd powszechny w trybie art. 479⁶⁴ § 2 k.p.c. decyzji administracyjnej statuującej obowiązek nałożony na przedsiębiorcę telekomunikacyjnego w rozumieniu art. 28 ust. 1 pkt 2 Prawa telekomunikacyjnego następuje ze skutkiem *ex tunc*, wskutek czego należy uznać, że taki obowiązek regulacyjny nigdy nie był na przedsiębiorcę nałożony? W konsekwencji rodzi się pytanie, czy uchylenie decyzji administracyjnej we wskazanym trybie następuje zawsze ze skutkiem *ex tunc*, czy też sąd rozstrzygający sprawę władny jest określać – w zależności od rodzaju ustalonego naruszenia – skutek z jakim następuje uchylenie decyzji, tj. wskazać, iż w danym przypadku następuje ono ze skutkiem *ex nunc*, a w innym ze skutkiem *ex tunc*?

Powód w piśmie procesowym z 27 listopada 2013 r. wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej zainteresowanego do rozpoznania oraz zwrot kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. W piśmie procesowym z 4 listopada 2013 r. powód wniósł zaś o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Sąd Najwyższy miał już okazję wielokrotnie wyjaśniać, także w sprawach z zakresu regulacji komunikacji elektronicznej, że z uwagi na szczególny charakter skargi kasacyjnej jako środka zaskarżenia służącego przede wszystkim realizacji interesu publicznego w działaniu wymiaru sprawiedliwości, istnieją pewne wymogi formalne, których spełnienie jest konieczne do uznania skargi za kwalifikującą się do przyjęcia do merytorycznego rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie zwraca się uwagę, że w przypadku powołania się przez skarżącego na potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jednym z

podstawowych wymogów jest sformułowanie takiego zagadnienia w oparciu o konkretny przepis (przepisy) prawa, będącego źródłem danego problemu prawnego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 sierpnia 2012 r., III SK 4/12; z dnia 20 marca 2013 r., III SK 33/12; z dnia 20 marca 2013 r., III SK 37/12). Nie jest rolą Sądu Najwyższego doszukiwanie się podstawy prawnej dla zagadnienia prawnego skargi kasacyjnej, ani rozważanie możliwości rozwiązania takiego problemu nawet w ramach powołanych przez skarżącego podstaw skarg kasacyjnej. Dwa pierwsze zagadnienia prawne skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu nie zawierają zaś w swej treści żadnego przepisu prawa, a poszukiwanie dla nich podstawy prawnej w art. 233 § 1 k.p.c., niezależnie od braku takiej możliwości z uwagi na charakter skargi kasacyjnej, jest z góry skazane na niepowodzenie.

Odnosząc się z kolei do potrzeby wykładni art. 316 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy stwierdza, że Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku uwzględnił dotychczasowe stanowisko Sądu Najwyższego w zakresie stosowania tego przepisu w sprawach z zakresu regulacji komunikacji elektronicznej. Prezes Urzędu nie przywołał w uzasadnieniu wniosku jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tego przepisu ani rozbieżności w jego wykładni w orzecznictwie sądowym, a tylko wątpliwości lub rozbieżności interpretacyjne brane są pod uwagę przy tej przesłance przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 17/12 i powołane tam orzecznictwo).

Ponadto, jak wyjaśniono w uzasadnieniu postanowienia III SK 8/13, odwołanie przedsiębiorcy od decyzji Prezesa Urzędu inicjuje postępowanie sądowe dotyczące legalności i zasadności wydanej przez Prezesa Urzędu decyzji. Podstawę decyzji stanowią określone ustalenia faktyczne oraz stan prawny, w ramach którego Prezesowi Urzędu przysługują określone kompetencje, co ma znaczenie dla wyznaczenia stanu faktycznego i prawnego danej sprawy i w konsekwencji może rzutować na stosowanie art. 316 § 1 k.p.c. Ponieważ jednak zastosowanie tego przepisu nie zostało wyłączone w sprawach z zakresu regulacji komunikacji elektronicznej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszczono już możliwość uwzględniania w toku postępowania odwoławczego skutków rozstrzygnięć administracyjnych lub sądowych, jakie zapadają po wydaniu decyzji

zaskarżonej odwołaniem. Uchylenie w toku postępowania sądowego (nieostatecznej lecz wykonalnej) decyzji Prezesa Urzędu, na podstawie której kształtowane są obowiązki przedsiębiorcy telekomunikacyjnego w kolejnych decyzjach, uzasadnia zaś przyjęte przez Sąd drugiej instancji założenie, zgodnie z którym odpadła podstawowa przesłanka wydania decyzji zaskarżonej w niniejszej sprawie. Gdyby decyzja ta nie miała jedynie wykonawczego charakteru, zaś Prezes Urzędu odpowiednimi środkami uzasadniłby w toku postępowania sądowego, że istniały faktyczne podstawy jej wydania (np. spór negocjacyjny między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi) i nadania jej określonej treści (ukształtowanie stawek za zakańczanie połączeń w określonej wysokości), wówczas powyższe założenie Sądu drugiej instancji mogłoby okazać się wadliwe.

W odniesieniu do skargi kasacyjnej zainteresowanego Sąd Najwyższy stwierdza, że nie kwalifikowała się ona do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołany w treści zagadnienia prawnego art. 479⁶⁴ § 2 k.p.c. nie stanowi procesowej podstawy skargi kasacyjnej zainteresowanego. W przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania Sąd Najwyższy, będąc związany podstawami skargi, nie mógłby rozwiązać zagadnienia prawnego dotyczącego tego przepisu. Skoro powołany w zagadnieniu prawnym oraz podstawach skargi art. 28 Prawa telekomunikacyjnego nie normuje kwestii związanych z uchylaniem decyzji Prezesa Urzędu i skutkami takiego uchylenia, brak podstaw do uznania przedstawionego przez zainteresowanego problemu prawnego za istotne zagadnienie prawne sprawy.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Odnosząc się natomiast do sformułowanych w pismach procesowych pełnomocnika powoda z dnia 27 listopada 2013 r. i z dnia 27 grudnia 2013 r. wniosków o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy stwierdza, iż zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, sformułowanym między innymi w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r., III CKN 805/98 (OSNC 1999 nr 4, poz. 79), za złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną adwokatowi lub radcy prawnemu przysługuje wynagrodzenie jak za sporządzenie i wniesienie skargi. Stosownie do art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

strona przeciwna może jednak wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi. Nie stanowi zatem odpowiedzi na skargę nawet nazwane tak pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego z: dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120, z dnia 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, LEX nr 80249, czy z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, LEX nr 141392). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.). Ze wskazanych przyczyn nie mogą więc być uwzględnione wnioski powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zawarte w wymienionych wyżej pismach procesowych, skoro pisma te zostały bez wątplenia sporządzone i wniesione po upływie terminu do wniesienia odpowiedzi na skargę kasacyjną. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2 sentencji postanowienia.